

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

74. ÅRGANG

25. AUGUST 1962

A V I N N H O L D E T :

BREV TIL EN PRESSEMANN - BLAISE PASCAL - EN KIRKE-
BØNN - FRA OSLO KATOLSKE BISPEØMME - VOKSEN-
DÅPENS NYE RITUALE - BLIKK PÅ TIDEN - HELGE KROG
OG KRISTENDOMMEN - UTLANDET

NR

16

NESTE NUMMER UTKOMMER 8. SEPTEMBER 1962

ST. HALLVARD-GUTTENE

Ved Øistein Vogt, Edv. Griegs allé 27, Oslo. Tlf. 21 57 62. Postgiro 9482

Opptagelse til «St. Hallvard-guttene kor».
Alder fra 8 år.

Innmeldelse St. Hallvard Prestegård (Foreningslokalet), Urtegt. 29 II, Oslo.
Tirsdag 4/9 og torsdag 6/9 1962 kl. 18—20.

UNGT EKTEPAR

fortvilet husløst, søker snarest et sted
å bo, Oslo eller omegn.
Vennligst henv. prioren for
Dominikanerne, Neuberggt. 15, Oslo.
Tlf. 55 07 71.

KLAVERUNDERVISNING

Øistein Vogt, utdannet ved Den pave-
lige musikkhøyskole i Tyskland, mottar
elever i klaver.
Henvendelse tlf. 21 57 62.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 5. september:
Andakt i St. Josefs kapell kl. 19.30.
Deretter samvær i foreningslokalet.
Kåseri med lysbilder fra et besøk i
RENO NEVADA, U.S.A. av Angela
Endresen.

ST. FRANCISKUS III ORDEN

har møte fredag 14. september kl. 19
i St. Hallvards kirke.

FYRINGSOLJE
brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josefs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes	
Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josefs Hosp., Drammen	} Hammer- fest
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia kirke	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tromsø
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.
Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.
Åpent hverdager
kl. 10—13, 16—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

Over til Kombinert!
Forsikringen som gir den beste
beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 26. AUGUST (11. s. e. Pinse):
Ep. 1. Kor. 15, 1—10. Ev. Mark. 7,
31—37. Mandag: Josef Calasanzius,
bekj. Tirsdag: Augustin, bisk. og kirke-
lærer. Onsdag: Johannes Døperens hals-
hugning. Torsdag: Rosa av Lima, jomfru.
Fredag: Raymond Nonnatus, bekj. Lør-
dag: Vår Frues lørdagsmesse.

SØNDAG 2. SEPTEMBER (12. s. e.
Pinse): Ep. 2. Kor. 3, 4—9. Ev. Luk.
10, 23—37. Mandag: Pius X., pave og
bekj. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Lau-
rentius Justinian, bekj. Torsdag og fre-
dag: Ferialdager. Lørdag: Marias fødsel.

SØNDAG 9. SEPTEMBER (13. s. e.
Pinse): Ep. Gal. 3, 16—22. Ev. Luk.
17, 11—19.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	9.00	
42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	9.45 m.eng. pr.	
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne,	8.30	11.00
Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15-9-	10.00
Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	11.30	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 21 25 87		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15410	9.00	
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.30	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23 75 1		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 24 225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemannstgt. 3, tlf. 52 55 0		
LILLESTRØM: St. Magnus kirke,	8.30	11.15
Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85		
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke,	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50 793		
STABEKK: Maria Kirke,	8.30	10.30
Nyveien 17, tlf. 53 77 35		
STAVANGER: St. Svithun kirke,	8.00	10.30
Dronningstgt. 8, tlf. 25 534		
SYLLING: St. Hallvards kapell,	—	—
tlf. 84 90 28 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kirke,		10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		
St. Olavs kapell	8.00	

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegår- den tlf. 21 214	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell,	6.15	—
Ila, tlf. 20 221		
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke,	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kirke,	8.30	11.00
Parkveien 23, tlf. 1100		
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558		11.00
Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegården tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital,	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 2101		
BODØ: St. Eysteins kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21 783		
HAMMERFEST: St. Elisabeth Inst.	8.00	
St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392		10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

BREV TIL EN PRESSEMANN

Det følgende kunne, i alt vesentlig, vært et alminnelig lukket brev i posten. Adressaten måtte i så tilfelle være Ukepressens informasjonskontor ved redaktør Asmund Rørslett, Sørkedalsveien 10/12, Oslo NV. Men skal tro om ikke konvoluttene bør fjernes, så innholdet også kan nå i hvert fall noen av dem som bidrar til at norske ukeblader har et årlig totalopplag av fantastiske dimensjoner: ca. 100 millioner eksemplarer!

Er der da noe galt ved å lese ukeblader?

På ingen måte. Redaktør Rørslett, en dyktig presseman som er gått over i *public relations*, har i de siste årene ofte sagt kraftig fra, med adskillig rett, om den lettvinde og noen ganger snobbete nedvurdering av en underholdningspresse som fyller sin legitime oppgave — i det store og hele med renslig og noen ganger verdifullt stoff av opplysende, underholdende eller endog høyverdig kunstnerisk art.

Så langt så bra.

Så var det medaljens bakside. Vi venter ikke at selv fagmannen skal kunne blankpusse den — en skal ikke forlange det umulige. Men vi er fristet over evne — derav dette åpne brev — til å stille norsk ukepresses *goodwill*-mann nr. 1 et enkelt, enfoldig spørsmål: Har disse bladenes redaktører ingen som helst etiske betenkeligheter ved å oversprøyte leserne med gramsing og «avsløringer» i berømte medmenneskers privatliv? Anser de det for normalt at filmstjerners, millionærers og fyrstelige personers intimeste anliggender og angivelige følelser utspioneres, og dissekeres offentlig? At sladder industrialiseres? At leserne forsøfles til å kreve og vente denslags stoff?

Annonse-eksemplet her tilhøyre på siden er dansk — nærmest av diskresjon. Man behøver nemlig ikke å sitte i et informasjonskontor, man kan bare sette seg i en frisørsalong eller i venteværelset til en tannlege for å vite at det godt kunne vært norsk, uten at vi derfor sikter til et norsk ukeblad med samme navn. Hos oss er det forøvrig særlig *damebladene* som har spesialisert seg på «betroelser» av en art som ikke helt stemmer med hva ordet «dame» burde innebære.

Norske ukeblad, som tvers over den knivskarpe konkurransen altså har kunnet bli så pass enige at de har opprettet et felles kontor til forsvar for sitt omdømme i offentligheten — har de virkelig ikke maktet å si et felles nei til disse ufine, nærgående og hjerteløse produktene?

Vi tilstår gjerne at det er oss ganske ufattelig hva en ukepressens *informator* vil kunne svare på dét. Sier han at det er et *økonomisk* spørsmål, så har han i hvert fall i våre øyne dermed sagt noe svært lite smigrende om sine arbeidsgiveres yrkesetik. Taler han om *lesernes* ønsker så har han straks sagt noe om presseyrket som stemmer dårlig med den målsetning norske pressefolk selv uttrykkelig har gitt seg gjennom sine organisasjoner.

Når dette skrives, felles der adskillige krokodille-tårer over en tragedie som filmen, reklamen og *ukepressen* har bygget opp gjennom flere år: Marilyn Monroe's selvmord. Når dette leses, er nok dét også forlengst blitt «stoff». Men mennesker er mennesker fordi om de bor i California eller i Monaco, og har reklameagenter som selger dem levende — inklusive deres nevroser, deres ektekapelige ulykke, deres fornedrelser, deres desperasjon.

Vi respekterer norske pressefolk — Asmund Rørslett inklusive — for høyt, til å tro at de er mange om å *like* dette ufjelge stoffet, selv om det betaler seg. Og mon ikke «informasjonen» nå en tid bør gå den motsatte vei: Fra leserne til enkelte av redaktørene, om at de skal respektere *det beste* i sine lesere, i stedet for å fri til det laveste. Norsk ukepresse har sine organisasjoner — de bør vise renslighet og kultur nok til å ta en felles, avtalt blokade av forsimplingen opp på sin dagsorden. Inntil så skjer, er vi redd for at aldri så berettigede protester fra Ukepressens informasjonskontor bare fortjener våg oppmerksomhet. Man må nemlig først feie for sin egen dør. Og norsk ukepresse bør anskaffe seg en stor, god sopelime til det bruk.

HRM.

LIZ TAYLOR afsløret af sin kammertjener

Med eneret for Danmark bringer HJEMMET en artikelserie, som har vakt opsigt verden over.

Læs det nye afsnit i dag i

Hjemmet

BLAISE PASCAL —

Verden over har en i denne august måned minnes 300 års dagen for et stort kristenmenneskes død. Den 19. august 1662, henimot klokken ett om natten stivnet *Blaise Pascal's* trekk i den dødsmaske vi kjenner og har bevart. Han var bare 39 år gammel — i en tidsalder da den gjennomsnittlige levealder forøvrig var 28 år. Men forlengst hadde han bak seg et verk som vitenskapsmann, tenker og kristenmenneske som verden aldri vil kunne glemme.

VIDUNDERBARNET

Pascal var kardinal Richelieus samtidige, hans far kom i klammeri med Ludvig XIII's maktglade førsteminister og var en tid i unåde. Miljøet var borgerens og embedsmannens, og guttens åpenbare begavelse ble tatt godt vare på av den ærgjerrige faren. Matematikk, geometri, fysikk — Blaise kjente dem alle temmelig inngående i en alder da andre barn ennå bare leker. Tolv år gammel foregrev han undervisningen ved selv å uttenke geometriske bevis han aldri hadde lært. Som ung mann fullførte han epokegjørende eksperimenter omkring de fysiske lover for det tomme rom, og konstruerte den første regnemaskin — for å hjelpe sin far med den kongelige skatts regnskaper!

I 1654 hadde han bare åtte år igjen å leve, og likevel var alt det største i hans liv ennå ugjort. Han var 31 år, verdensmann og pariser, bestevenn med den styrtrike hertugen av Roannez og stadig gjest i hans salonger, ak-

septert og beundret av alle tidens lærde. Hva mer kunne han ønske? Han svarer selv: Det vesentlige. For Pascal visste, at om han hadde utforsket og forklart det tomme rom i fysikken, så var der et tomrom i menneskets hjerte som han hverken kunne akseptere eller forstå. Og så var der lidelsen: Sykdommen banket på hans dør. Og ensomheten: Hans yndlingssøster Jacqueline, som hadde stelt huset for ham etter farens død (sin mor hadde han mistet allerede som barn), forlater ham for å bli nonne i klosteret Port-Royal.

NATTEN

Fra Jacqueline vet vi at hennes bror befant seg i en periode av tvil og uro, — tiden og miljøet rommet både dyp tro og kjølig skepsis. Omkring midten av september 1654 mottar hun Blaise i klosterets taleværelse. Etter noen dagligdagse bemerkninger om sitt eget arbeide gir Pascal selv samtalen en ny og alvorligere vending: Han søker — livets alvor kringsetter ham som noe han ikke lenger kan snu ryggen. Det er innledningen til en krise som i løpet av et par måneder blir akutt. Natten mellom 23. og 24. november inntreffer så vendepunktet. Ved halv elleve-tiden om aftenen hadde han satt seg til å lese Evangelienes lidelsesberetninger. De velkjente tekstene slår med sverdet skarphet inn i hans sinn og situasjon. Vi vet det, fordi han skrev det ned — der på stedet — og bevarte dette ark innsydd i sine klær like til dødsdagen, som et dyrebart klenodium. Denne «minneseddelen» lar oss komme så nær inn på Guds gjerning i omvendelsens mysterium som vi kan komme i et annet menneskes liv. For her ligger trosgjennombruddet bart for våre øyne: Pascal oppdager Gud. Ikke «filosofenes Gud», det abstrakte begrepet tanken tumler med, men den personlige Gud som har villet komme menneskets hjerte nær. Dette er menneskesjelens storhet og menneskelivets siste forklaring: Vi kan kjenne og elske Gud. Det er overveldet av denne visshet at den usentimentale, klare og kjølige Pascal, den nøkterne forsker og knivskarpe ironiker Pascal, skriver disse ofte siterte ord: «Glede, glede, glede — tårer av glede». Han hadde grepet de «grunner hjertet har, som fornuften alene ikke kjenner.»

Det er ut fra denne visshet, og i forferdelsen over at han har kunnet leve fjernt fra den så lenge, at Pascal i den ensomme nattetimen bøyer sitt sinn og sitt liv inn under dets egentlige bestemmelse: Guds vilje. En skal bøye seg med spenning over disse hastige, henrykte tegn og linjer som han bår mot sitt hjerte, for i disse 28 korte linjer og utrop er vi faktisk vitne til selve nådens og det overnaturlige livs nedslag og gjennombrudd til bevissthet i et menneskes skjebne. Dette er — fullt leselig — det stenografiske referat fra en dialog med den levende Gud.

PASCAL — DEN STRIDBARE

Det nye alvor driver ham til kamp. Det var den strenge jansenismen — en slags katolsk pietisme — som hadde åpnet ham for et dypere kristenliv. Nå lånte han den sin penn — et ødeleggende våpen. Der sto nemlig strid omkring jansenismen. Trosalvoret, verdensflukten, uviljen mot den halv-moderne «tilpasning» til menneskelige svakheter i et land og på en tid hvor den katolske tro var statsreligion og hadde «fasade» — alt dette måtte tale

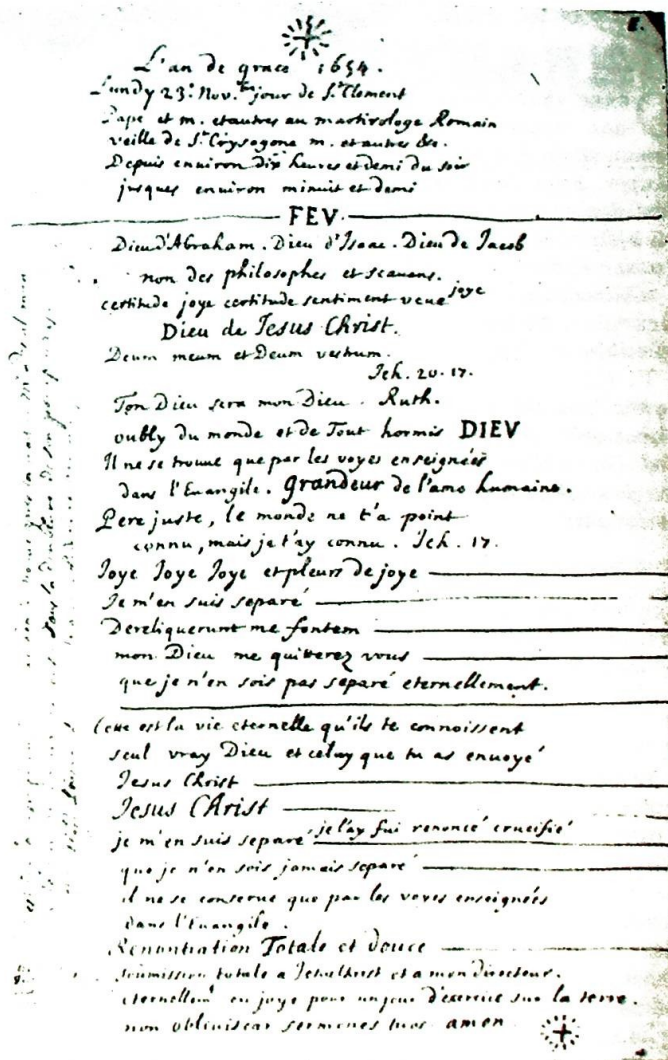
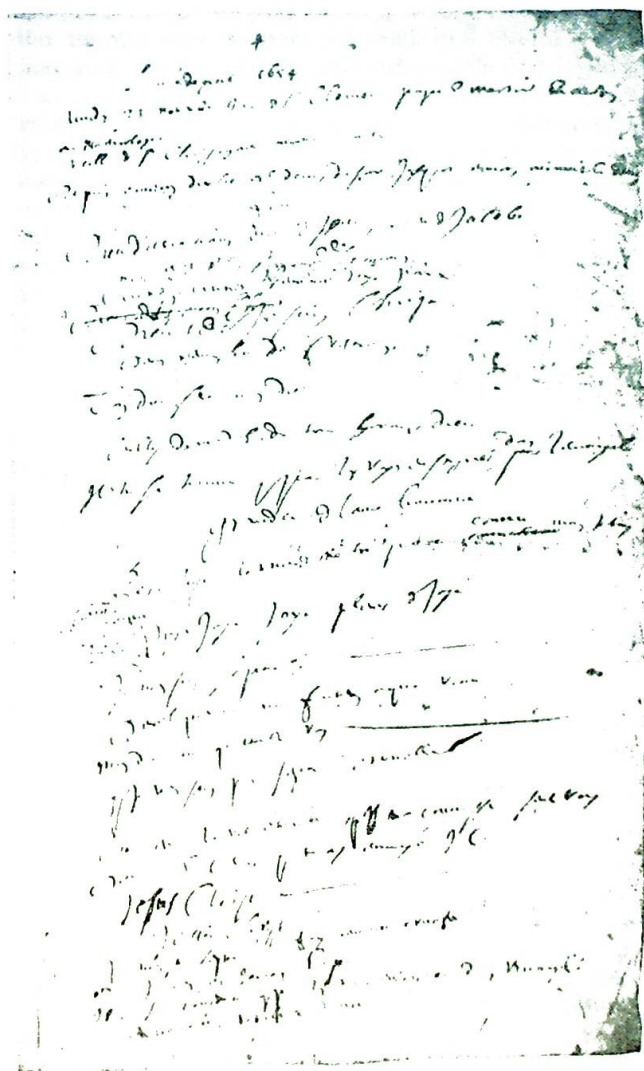
FRA TVIL TIL TRO

til Pascal's nyomvendte hjerte. Og hans veltalenhet, hans ironi og lidenskapelige overbevisning gjorde ham til en fremragende forbundsfele. Det fikk Port-Royal's fiender — først og fremst jesuittene — merke, da Pascal's anonyme «provinsialbrever» begynte å utkomme. Det var blendende polemisk journalistikk; vittig, men også håret av et indignert, evangelisk alvor. Men Pascal forenklet unektelig saken — han syntes nesten til det siste blind for alt det ved jansenismen som avsporet den kristne tro og livsfølelse i retning av en gammeltestamentlig lovreligion. I kampens hete gjorde han seg uten forbehold og like til opprørets grense til ett med sin sak.

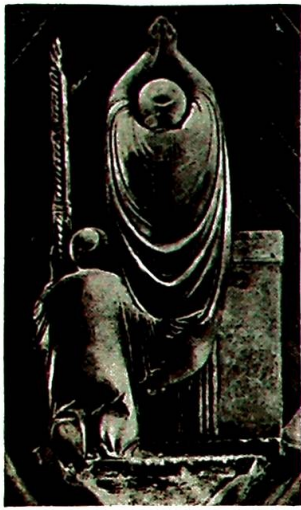
«TANKENE»

Samtidig visste han at troens *egentlige* front, den mot fritenkerne — «libertinerne» — også måtte bemannes. Med det for øye forberedte han gjennom lengre og kortere notater et «Forsvar for kristendommens sannhet» — en apologi. Det ble en ufullendt katedral, døden innhentet ham før han fikk samlet og ordnet sine notater. Men vi

kan ane noe av planen i verket, og selv som bruddstykker er disse korte rapporter fra mennesketankens kamp med troens problemer ett av de største og edleste dokumenter i Vesterlandene. Her krones hans geni, når han på vegne av den mennesketype som gikk frem av renessansens og den nyere tids vitenskapelighet gjennomlever tvilens og troens drama i menneskesinnet. 35-åringen feier med en håndbevegelse tilside de tradisjonelle — og religiøst sett ganske virkningsløse — «gudsbevis». Han kjenner *tvilens* menneske, han står selv med den ene foten i tvilens leir, og han vil legge sin hånd på noe i den tvilendes sjel som tvileren selv ikke visste eksisterte: Et tomrom som venter Guds nærvær, fordi det er skapt for Ham, og utålelig, gåtefullt og mislykket uten Ham. Det er som et «moderne menneske» Pascal går til troens utfordring, og vender troende tilbake. Det er nok å åpne hans «Tanker» — en av det kristne Europas rikeste bøker — for å innse at hans grep på problemet har overbevisningens makt også idag. For kristenmennesket er «Tankene» en kilde til stadig fornyet rikdom og glede. Skulle en nevne fem bøker

«Mimeseddelen» — le mémorial — i original (til venstre) og renskrevet av Pascal selv (til høyre).

AV
KIRKENS
LIV:

En kirkebønn

AV
ALBERT RAULIN

«**A**llmektige, evige Gud,
du som i overfloden av din faderkjærlighet
gir dem som ber,
langt mer enn de fortjener
og ønsker,
la din miskunn strømme ut over oss,
så du tar bort det som vår samvittighet frykter,
og gir det som bonnen ikke våger å be om.
Ved Vår Herre Jesus Kristus i den hellige Ånds
enhet. Amen.»

(Kirkebønn for 11. søndag etter Pinse.)

Denne «kollekt» er et av de beste eksempler vi har på den romerske liturgis kirkebønner: klar, konsis, sammentrengt, i pakt med det latinske sprogs beste egenskaper, dypt teologisk, og like bibelsk i sin tankegang som den er romersk i sin sprogføring. En analyse av den vil hjelpe oss til å bedre å tilegne oss lignende bønner som danner et fast ledd i våre søndagsgudstjenester.

«Allmektige, evige Gud.» I bønnen er Gud ikke «han», men «du». Vi har ingen bønn som ikke er rettet til ham, som ikke er tiltale.

Vi tiltaler ham som den allmektige for dermed å forkynde hans kraft og innrømme vår egen svakhet, for å gi oss selv mot til å vende oss til ham selv i vår ytterste nød. Og vi tiltaler ham som den evige for å bekjenne vår tro på et Forsyn som i et eneste nu overskuer fortid, nutid og fremtid.

«Du som i overfloden av din faderkjærlighet gir dem som ber, langt mer enn de fortjener . . .»

Den som vil bli bønhørt i livet, bærer seg vanligvis diplomatisk ad. Overfor Gud er det bare ett diplomati som passer, nemlig det som bygger på en oppriktlig ydmykhet. Vi påberoper oss nok argumenter, men de støtter seg ikke til noe vi har gjort; utelukkende til det Gud er. Vår eneste trumf er hans egen kjærlighet. At denne kjærlighet ikke skyldes våre fortjenester, hører til vår barnelærdom. «Kjærligheten består i dette, ikke at vi har elsket Gud, men at han har elsket oss først» (1. Joh. 4, 10). Der finnes ingen andre fortjenester i Guds øyne enn hans egne gaver.

« . . . og ønsker.»

Dette virker mer underlig. Vi synes snarere at vårt hjerte har slike umåtelige store fordringer, at vi i vår hjerne unnfanger så overveldende planer at Gud umulig kan oppfylle dem alle. Og likevel er det sant: Guds kjærlighet overgår ikke bare våre fortjenester, men også våre ønsker. Menneskeslekten har levet i titusener av år og higet etter lykken. Og likevel har intet menneske hatt en rik nok fantasi, et varmt nok hjerte eller fornuft til bare å ane det som ethvert kristent barn nå vet fra sin katekismus, fordi Gud ikke bare har åpenbart det, men har gjort det! Hvor fattig ville ikke verden bli om Vår Herre plutselig bestemte seg for å la den svare nøyaktig til menneskenes ønsker . . . og bare det! Hvor bleke er ikke våre drømmer sammenlignet med Guds skapervirksomhet. Virkeligheten er ofte hård, men hvor mange ganger er det ikke menneskenes hjerter som sørger for å gjøre den enda hårdere. Vi ville ikke bare bli skuffet, men skremt om Gud plutselig skulle stanse opp ved det vi ber ham om, og nøye seg med det.

«La din miskunn strømme ut over oss, så du tar bort det som vår samvittighet frykter.»

Når vi har presisert for Gud og for oss selv grunnen til at vi ber og hvem vi grunner vår tillit på, formulerer vi endelig vår bønn. Og det vi allerførst ønsker oss, er Guds tilgivelse. Det ville være innbilske å tro at vi kan legge planer for fremtiden uten først å ha et oppgjør med fortiden. Dette oppgjør er Guds første og stadig fornyede verk i oss. Vår samvittighet har grunn til å frykte, men i evangeliet om Guds miskunn i Jesus Kristus møter vi forsoning og tilgivelse.

«Og gir det som bønnen ikke våger å be om.»

Guds miskunn nøyer seg ikke med å tilgi, den bygger opp etter Guds plan, etter Guds vilje. I en kirkebønn, som

(Forts. n. s.)

som ved siden av Bibelen burde følge en tenkende kristen overalt, så måtte Pascal's «Tanker» være blant dem. Det er med de fire andre at diskusjonen begynner.

ET KRISTENMENNESKES DØD

Vi vet at engang i januar 1662 besvimte Pascal midt under en samtale med noen venner. Han hadde skrantet i over tre år — nå kom slutfasen. Det ansiktet vi ser i hans dødsmaske ånder ro og befrielse, men er også herjet av over et års uavbrutt og akutt smerte. Om sykdommens art strides de lærde — en har gjettet på en mavekreft som etterhvert forgiftet hele hans organisme. Pascals kamp med sykdommen var heltemodig: Han arbeidet hårdt, ut over mulighetenes grenser, og klaget aldri. Sykdom og lidelse fører gjerne til selvmedlidenhet og «underskudd» i forholdet til omgivelsene. Hos ham virker det motsatt — fra sitt dødsleie går hans tanker og omsorg

uavlatelig til de fattige. «Jesus Kristus er i dødskamp inn til tidenes ende — vi må ikke sove i denne tid», hadde han skrevet i sitt største verk — for ham ble det nå virkelighet og liv. Han sov ikke, han spiste ikke og han led forferdelig — i ukevis. Midt i dette tenkte han på andre, på dem som var sykere og fattigere og ensommere enn ham selv. Klar i sin tanke forvandet han dødsleiet til en takksigelse og en gudstjeneste. Og de som så slutten, kort etter midnatt den 19. august 1662, har bevart for ettertiden hans siste ord, da han hadde mottatt nattverden: «Forat Gud aldri må oppgi meg!»

Få — om noen — hadde sett så klart i troens tussmørke, som Blaise Pascal. Enda færre har med en så klar og inn-trengende overbevisning nødet oss til tillitsfullt å gå dit inn, for i troen å bli hele og fullbårne mennesker. Selv gikk han foran — gjennom skumringen til det lys hvor mennesket ser sin Gud «åsyn til åsyn» — hinsides tilværelsens siste gåter.

HUSET I KOREA

Norsk Koreaforening fikk gode nyheter i sommerens løp. Det barnehospitalet i Mokpo som også norske katolikker har bidratt til å reise, gjennom en innsamling i «St. Olav» i fjor, har mottatt enda en gave fra katolsk hold. Den kommer vel med: Et hospital skal jo ikke bare reises, men også drives. Den 23. juli fikk Koreaforeningen ved en av sine norske leger et brev fra «Misereor» — dvs. de tyske katolikkers fastetids-aksjon mot sulten og sykdommen i verden. På biskopenes oppfordring har man i Vest-Tyskland — i tillegg til fastealmissene — reist en offergave som i år beløp seg til over 50 millioner DM, etter at alvorlige bispeord var blitt lest fra prekestolen: «Ingen av oss kan si: Jeg visste det ikke! Jeg visste ikke at av tre mennesker på jorden lever de to i sult og elendighet, i bitreste nød. Dere vet alle hvor rystende og hvor dypt beskjemmende for oss denne nøden er. Vi må ikke være medskyldige i at den fortsatt består.»

«Misereor»s budsjett skal mette mange munnar og lege mange sår. Men 16 000 DM av disse pengene er, etter bestemmelse av aksjonens formann, Kölns erkebiskop *Joseph kardinal Frings*, overført Koreaforeningen som en hjelp til laboratoriestyr og personal-utdannelse for sykehuset i Mokpo.

Nå står sykehuset der, og at det er blitt mottatt med takknemlighet, fremgår av et hjertelig brev fra Mokpo's borgermester, Mr. Song Sung Ryong, til Koreaforeningens styre.

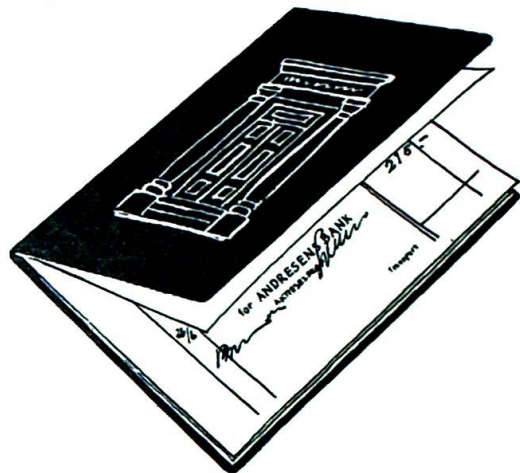
«Siden vi for ett år siden inngikk vår avtale,» skriver han blant annet, «er reisningen av sykehuset fullført, og den fine bygningen er fylt av travel virksomhet fra mor-

jo skal være alles bønn, er det neppe anledning til å gå inn i detaljer, ønskene kan være så forskjellige. Men vi har alle noe felles, nemlig at det er mangt og meget som ligger oss på hjertet, som vi ikke våger å be om, som langt overgår det vi ser fram til. Måtte Gud vise hvem han er nettopp ved å bønnhøre vår «uartikulerte» bønn. Det mest verdifulle av det vi har mottatt fra ham har alltid vært hinsides våre formulerte ønsker. Måtte Gud stadig på ny skjænke oss slike gaver som bærer hans umiskjennelige preg!

«Ved Vår Herre Jesus Kristus i den Hellige Andes enhet. Amen.»

Slik blir bønnen fullendt som en kristen bønn, en bønn i Kristi navn, i den treenige Guds navn. Og hele menighetens svarer: Amen, ja, slik er det, slik må det være. Vi er ett i bønnen som i troen. Gud, hør din Kirkes røst. Amen.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESEN'S BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

gen til kveld. Alt dette gir gode håp for fremtiden. Det hele har skjedd uten uhell, vanskeligheter eller nevneverdige problemer av noe slag. Vi kan bare løfte våre hjerter til vår Himmelske Far i takk og beundring, likesom vi også gjentar vår takk til dere og fornyer vårt forsett om verdig å innfri vår del av avtalen i årene som kommer».

Også i Korea selv er samarbeidet mellom Norsk Koreaforeningens personale og katolske hjelpe-institusjoner det aller beste.

I et land som har lidt forferdelig under årelang krig og har store helseproblemer å løse, er Mokpo-hospitalet et godviljens tegn.

«ST. HALLVARD-GUTTENE»

Øystein Vogt, hvis planer om å stifte et kirkelig gutterkor i Oslo vi tidligere har omtalt i «St. Olav», opplyser at han etter endt utdannelse ved den pavelige musikkhøyskole i Regensburg er klar til å virkeliggjøre sine planer. I den anledning ber han oss bekjentgjøre at der tirsdag 4. september og torsdag 6. september — begge dager kl. 18—20 — er opptagelse til St. Hallvardguttene sangskole (kor) i Urtegaten 29, der også prøvene vil finne sted. Gutter fra 8 år er velkomne. Litt notekunnskaper, eller øvelse i å spille et instrument er ønskelig, selvom der også vil bli undervist i dette. Øystein Vogt's adresse er Edv. Griegs allé 27, Oslo, telefon 21 57 62, og bidrag til korets drift kan som før sendes postgiro nr. 9482.

FRA OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Voksendåpen hø

FORBEREDELSE TIL KIRKEMØTET

Den første juli i år sendte Den hellige far, pave Johannes XXIII, ut en inntrengende appell til alle katolske kristne om i bønn og bot å være med og forberede det kommende kirkemøte, som blir åpnet i Peterskirken 11. oktober.

«Dette kirkemøte», sier paven, «skal jo bekrefte og fremheve Guds rettigheter over en verden som er gjenløst ved Kristi blod og dermed de bånd som knytter menneskheten til Gud og Frelseren. Derfor er alle kristne alvorlig forpliktet til å gjøre alt for å overvinne sin sjels fiender, bevare dåpens nåde, eller gjenvinne det nådens liv de kanskje har tapt ved å krenke Guds bud.»

I samsvar med dette ønsker Den hellige far at det overalt i den katolske verden skal holdes novener i b o t e n s o g b ø n n e n s å n d. Med bot mener han først og fremst den indre tukt eller selvovervinnelse. Som botosøvelser nevner han tålmod, selvbeherskelse og tillit i livets lidelser og gjenwordigheter, i de mange ofre som standspliktene og det daglige arbeid fører med seg — kort og godt et liv i kristen ånd etter de kristne dyder.

Når vi tar dette alvorlig, sier paven, vil vi alle være med i kirkemøtet og nedkalle Guds nåde over menneskheten. Ja, det er den beste garanti for at det forestående konsil vil bære de frukter som hele kristenheten venter seg av det.

*

Med dette for øye anmoder jeg alle våre katolikker på det mest inntrengende om å etterkomme Den hellige fars ønske. Og for vårt bispedømme forordner jeg: De ni første dager i oktober skal i appellens mening bes *Rosenkransen* i alle våre kirker og offentlige kapeller. Etter *Det lauretanske litani* skal bes bønne «Om kjærlighet til Gud» (Katolsk bønnebok s. 228), med tilføyelsen (nr. 10): «At kirkemøtet må bli til velsignelse for Kirken og hele verden.»

Det er mitt inderlige ønske at våre troende vil slutte opp om denne novene og også ellers vise at de er Kirkens trofaste barn, som etterkommer Den hellige fars oppfordring og forener seg med ham i å nedbe Guds nåde over Kirkemøtet, som ligger oss alle så på hjertet.

Gitt i Oslo, 15. august 1962.

† Jac. Mangers.
biskop.

★

PRESTEVIELSE I OSLO

Prestekandidat Erik W. Strøm ved Collegio Urbano i Rom vil onsdag 12. september kl. 17 motta prestevigsels sakrament i St. Olavs kirke i Oslo ved Hans Høyerverdighet biskop dr. Mangers. Ordinasjonen

Den tid er ikke så langt borte da folk som beskjef-tiget seg med liturgiske spørsmål dannet to grupper: — en som hadde et mere vitenskapelig forhold til liturgien, og en som så på liturgien rent pastoralt, det vil si først og fremst som et uttrykk for menighetens fromhet og som et middel for Kirkens apostolat. Begge tendenser manglet noe vesentlig. Den mere vitenskapelige fløy mistet ofte sansen for det levende i liturgien, dens anstrengelser kom da ofte til å bety en ren, men livløs gjengivelse av henfarnes tiders liturgiske prakt, med en liten hang til å gruppere seg i eksklusive, innviede sirkler, og faktisk glemme den store «grå masse», som man da med et avmektig sukk lot stille sin åndelige sult med alskens former for andakter. Den andre fløyen, de som betraktet liturgien først og fremst som et ledd i Kirkens sjelesørgeriske oppgave, var gjerne i den grad grepet av sin iver etter å «vekke» menighetene at de ikke så sjelden lot seg rive med av dagens skiftende moter. Ikke sjelden førte det til de merkeligste gudstjenester, som i sin beilen til det «moderne» menneske godt kunne komme til å glemme det evige mennesket, og dessuten utarte med hensyn til såvel liturgiens teologiske innhold som til dens eget formsprog.

Det er tydelig at begge tendenser, etter i noen tiår å ha stått skarpt mot hverandre, nå endelig er i ferd med å smelte sammen i en harmonisk og nyansert syntese. Begge tendenser har forøvrig fått full anledning til å gjøre seg gjeldende i de høye kommisjoner i Kirkens ledelse som arbeider med de liturgiske spørsmål. Og det er et meget gledelig trekk ved de siste reformer på området, at alle de nye anordninger står direkte i misjonens og sjelesorgens tjeneste, samtidig som de åpenbart er blitt gjennomtenkt og gjennomført av folk som, så langt fra å være amatører, har en dyptgående kjennskap til liturgiens historie og en utpreget sans for dens indre lover.

Det er unektelig denne ånd man møter i det nye dekret som ble utstedt av Rituskongregasjonen i april i år og kunngjort den 30. mai. Titelen på dette dokument er følgende: Ved voksendåp blir seremo-

er lagt til nevnte klokkeslett forat flest mulige kan få anledning til å overvære den sjeldne høytidelighet.

En bør sikre seg plass i god tid, da plasser vil bli reservert bare til ordinandens familie og særlig innbudte venner, til medlemmer av domkirkerådet og representanter for søsterkongregasjonene. Prestene bes ta med talar/ordensdrakt, superpelliceum og hvit stola.

Ordinanden vil sammen med biskopen og prestskapet gå i prosesjon fra bispegården til kirken. Her vil heftet «Seremonier ved prestevigsel» bli utlagt eller fås ved inngangen. Etter ordinasjonen er det anledning til å motta den nyvigslede prests velsignelse i bispegårdshagen.

*

Torsdag 13. september kl. 18 celebrerer pastor Strøm sin første hellige messe i St. Olavs kirke, Oslo, og søndag 16. september kl. 10.45 i St. Olavs kirke i Tønsberg.

fått nytt rituale

niene delt i flere trinn som gradvis skal lede katekumenene til dåpen, etterhvert som deres undervisning skrider frem.

Dekretet nevner at man dermed kommer tilbake til det opprinnelige rituale for dåpen og til den praksis som fordelte dens forskjellige elementer utover hele den lange forberedelse til Påskefeiringen. Men typisk er det, at de motiver som gis for denne tilbakevenden til det opprinnelige er hentet direkte fra Kirkens apostoliske arbeide såvel i misjonslandene som i de gamle kristne land.

Fra nå av kan altså biskopene, hver for sitt bispedømmes vedkommende, tillate eller foreskrive at voksendåp skal foregå i *sju trinn*.

Det første trinn er av forberedende og innledende art. Presten forbereder dåpskandidatene og den menighet som de snart skal innlemmes i — og som altså er ment å ta aktivt del i deres gradvise opptagelse i Kirken — til det store skritt. Seremonielt består dette første trinn i at katekumenene blir tildelt sitt kristne navn, at de hører igjen troens fundamentale læresetninger, at de blir høytidelig oppfordret til å ta avstand fra alle villfarelser og omvende seg til den levende Gud, og at de så for første gang offisielt gjør kors-tegnet.

Det annet trinn består i den gamle seremoni hvor katekumenene får den viede salt å smake — saltet som er det ytre tegn på den stadig nye og tiltagende «smak» de fatter for den kristne lære og det kristne liv.

Det tredje, fjerde og femte trinn består i tre høytidelige exorsismer — besvergelses — hvorigjennom den oppriktige omvendelse til Gud og bort fra den Onde skal stadfestes.

Det sjette trinn består i en rekke seremonier som i våre dager umiddelbart innleder dåpen: Den høytidelige resitasjon av trosbekjennelsen og av Fader vår, den siste exorsisme, «sansenes åpning» (effetariten). Etter den siste avstandtagen fra djevelen og hans vesen blir så neofytene salvet med katekumenenes olje, som et tegn på at de skal være rustet til den nødvendige kamp med den Onde.

Det syvende og siste trinn består i selve dåpshandlingen, innledet med den høytidelige trosbekjennelse og fulgt av salvingen med den hellige krisma, samt seremonien med de hvite klær og det tente lys.

Dekretet presiserer at denne rekkefølge skal gå parallelt med undervisningen og forberedelsen, og at rekkefølgen skal respekteres strengt. Hvis pastorale grunner tilsier det, kan biskopene tillate at to av trinnene tas samtidig.

Skulle noen av dåpens seremonier virke altfor fremmedartet og ikke bli akseptert på visse steder eller hos visse folkeslag, gir dekretet regler om hvordan de skal tilpasses.

Det insisteres på at samtlige seremonier skal utføres så høytidelig som mulig og i nærvær av menigheten. Hvert ledd skal forklares både for katekumenene og for menigheten, så alle kan få det fulle åndelige utbytte av begivenheten.

Alle tekstene må gjerne fremsies på folkesproget, bare man holder seg til de offisielle oversettelser som gjelder i hvert bispedømme. Dog skal exorsismene helst fremsies på latin, med mindre katekumenene uttrykkelig ønsker å høre dem på sitt eget sprog. For hvert sprog skal det av kompetente instanser utarbeides en tekst som ikke bare er en tro oversettelse, men som svarer til vedkommende sprogs egenart. Disse offisielle oversettelser skal godkjennes av biskopene for en periode av ti år, slik at man regelmessig får anledning til å følge med i de moderne sprogs utvikling.

*

En større sannhetskjærlighet i vår bruk av ritene, en mer våken forståelse for hvor ulik situasjonen kan være i de forskjellige sivilisasjoner, en fornyet sans for at dåpen ikke er et individuelt foretagende, men en begivenhet for hele menigheten som sådan, alt dette er vår tegn som man bare kan glede seg over.

Hva vi her har talt om gjelder bare voksendåpen, men det gir oss et håp om at problemene omkring barnedåpens forvaltning også snart vil bli tatt opp til behandling.

I sitt arbeide med sin liturgiske arv fortøner Kirken seg klarere og klarere for oss som «en, der av sin skatt stadig bærer frem nytt og gammelt».

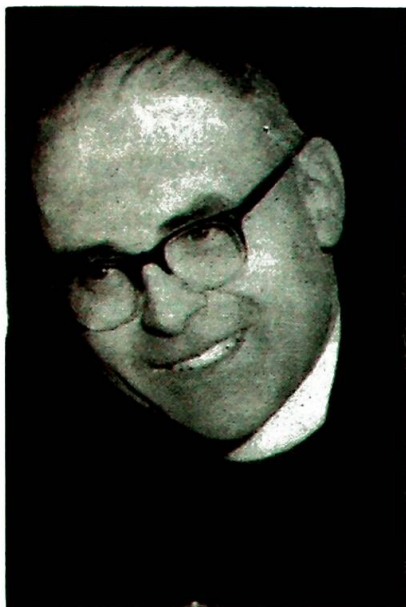
Th. P.

Katolsk Forum

program for høstsemesteret 1962 åpner i slutten av september, og vil bli gjort kjent i neste nr. av «St. Olav».

K. O.

nytt
kurs i
september

Det var unektelig noe av et eksperiment dominikanerne i Oslo ga seg ut på i fjor, da de under navnet «Katolsk Orientering» startet et komplett kurs i katolsk troslære for ikke-katolikker, med ukentlige foredrag hele vinter-sesongen igjennom, feriene unntatt. Men eksperimentet slo til: Ikke bare var fremmøtet til første forelesning over all forventning, det holdt seg også gledelig tallrikt og trofast kurset til ende.

— Vi er meget godt fornøyd, sier dominikanernes prior, pater *Albert Raulin*, så fornøyd at vi finner grunn til å gjøre Katolsk Orientering til en permanent del av vår virksomhet i Oslo. Det er åpenbart at her foreligger et behov vi må imøtekomme. Vi vet at folks tid er kostbar, og forsøker å lette tiltaket ved å gjøre det så praktisk som mulig. Således blir den ukentlige forelesning gitt to ganger, første gang kl. 18 og annen gang kl. 20, slik at en for hver gang har et alternativ.

— Hvem har fulgt kurset?

— Det har vært en så uensartet gruppe at det ikke alltid har vært lett for paterne å «sikte inn» sitt publikum. Unge og eldre, menn og kvinner, lærde og ulærde om hverandre. Stoffmassen som skulle gjennomgås er såpass omfattende at vi har måttet nøye oss med å forelese — drøftinger og spørsmål har en stort sett måttet henviser til personlige kontakter utenom kursaftnene. Det har sine fordeler: For enkelte er det et sterkt personlig engasjement å følge et slikt kurs, — andre igjen ønsker bare uforpliktende informasjon om hva Kirken er og lærer. Her må enhver stå fritt.

— Har ikke også katolikker adgang? Der er da mange, ikke minst av de «fødte» katolikker, som gjerne vil få del i en slik «katekisme for voksne»?

— Vi er oppmerksomme også på det behovet, og håper etter hvert å kunne ta det opp. Men vi synes det er riktigst og redeligst å skille de to gruppene ad. Kanskje begynner vi over nyttår et tilsvarende, men mindre «sammenpresset» kurs for katolikker. Vi får se!

«St. Olav» bringer i neste nr. program og praktiske opplysninger for «Katolsk Orientering» i det kommende vinterhalvåret.

BLIKK på TIDEN

VEIVISEREN

■ *William Faulkner* er død. Uansett hans Nobelpris, så hadde vel hans dystre romaner fra Sydstatene forholdsvis få lesere hos oss. For mange av «bestseller»-leserne var nok både hans ofte krevende form og hans mørke, deprimerende krøniker om fattigdom, vold, angst og menneskelig forfall lite innbydende. Faulkner visste meget om sine skikkelsers elendighet og meddelte sin viten uten omskrivninger: I et forfatter-skap som bare sjelden streifet troens verden, ante man som en mørk bakgrunn sydstatsprotestantismens nattsvarte syndsbevissthet og fortvilelse over menneskenaturen.

I en god minneartikkel i «Frisprog» (11. august) finner en blant annet noen uttalelser av *William Faulkner* selv, om hans forhold til troen, som ikke sanner interesse:

«— Hva er Deres forhold til kristendommen?

— Ingen står utenfor kristendommen, om vi da enes om hva ordet innebærer. Det er den veiviser som styrer det enkelte individs adferd når det gjør mennesket til noe mer enn det dets natur alene bestemmer det til. Hva symbolet enn måtte være, kors eller halvmåne, det er menneskets erindring om sin forpliktelse innenfor menneskeslekten. De forskjellige allegorier som det uttrykkes med, er en målestokk mennesket må prøve seg mot og som lærer det å kjenne seg selv. Kristendommen kan ikke lære menneskene å være gode, slik man kan lære matematikk av en bok. Men den viser mennesket hvordan det skal oppdage seg selv, stiller det overfor moralske krav i pakt med dets egne muligheter og aspirasjoner, og gir det et uforlignelig forbilde på lidelse og offer, og løfte om et håp.

— Tror De på kristendommen?

— Jeg tror på Gud. Jeg tror at mennesket har en sjel som streber mot det vi kaller Gud, mot det vi forstår med Gud.

Jeg har lagt merke til hos unge amerikanere en viss genert tilbakeholdenhet overfor ideen om udødelighet, som om det var en smule gammeldags å tro på det. I vår tid er det ikke bare litt skamfullt å tro på udødelighet, men det vidner også om en viss grad av uvidenhet. I mitt tilfelle er det kanskje uvidenhet, for jeg er hverken filosof, universitetsmann eller pedagog. Men jeg føler ingen skam ved å tro på udødelighet.»

NORMA MORTENSEN

■ Det danske «Kristeligt Dagblad» som i parentes bemerket har et ganske anderledes kompetent og selvfølkelig forhold til filmverdenen enn noe vår hjemlige kristelige presse kan prestere, har over signaturen C. S. noen kloke og menneskelige betraktninger omkring Marilyn Monroe's antatte selvmord (10. august). Under titelen «En mytes død» sier det også sin uforblommede mening om ansvaret for tragedien:

«Psykiatere, som har nok at bestille på de amerikanske filmstjerners hjemmefront, har robet, at deres navnkundige patienters sjælelige konflikter som oftest hidhører fra pinlig uoverenstemmelse mellom det, stjernen skal være i verdens øjne,

og de faktiske kendsgerninger vedrørende den forhåndenværende personlighed. Der kan gemme sig dirrende neuroser og mindreværds komplekser bak de tilsyneladende så sikre og blændende facader. Den forgudede filmstjernes optræden i studierne kan efterhånden blive præget af en adfærd, der af de besværede selskaber anklages som krukkeri, men måske blot er det våben, som «fænomenet» søger at skjule sine svagheder bag — for at illusionen om det usædvanlige kan bevares.

Fornylig blev Marilyn Monroe afskediget af sit selskab midt under indspilningen af en ny film. Grunden var, at hendes arbejdsmæssige adfærd ikke var helt almindelig. Hun var uberegnelig, teede sig og lod andre vente i timevis på sin ankomst. Man ville ikke længere finde sig i, at hun var anderledes end andre. Det spændende fænomen, hun var gjort til, var blevet til besvær for dem, der havde skabt det. Regnskaberne udviste tab, og i Hollywood må ingen té sig, hvis det ikke kan betale sig. Så længe der er penge i det, er der ingen grænser for, hvad en stjerne må forandle af sladder om sig selv. Sådanne er filmverdenen — forunderlig det ene øjeblik og skæbnesvanger det næste. Der er boomeranger i luften. Der tjenes store penge — og betales store priser, for store, må man vel have lov at sige ved et dødsfald som Marilyn Monroes.

Tragedien har ikke blot menneskelig, men også kunstnerisk dybde. På andet og mere end sine fysiske fortrin lykkedes det hende at præge sig i karrieren, bl. a. i fuldgyldigt modspil til en så udsøgt partner som Sir Laurence Olivier. Mere end en gang bekræftede hun tilstedeværelsen af et talent, der evnede at omsætte menneskekundskab i skikkelsesdannende aktion.

Da hendes liv som sagt af ublu sælgere er gjort til en fabel, skal kun disse kendsgerninger pointeres: hun blev 36 år, hed oprindeligt Norma Jean Mortensen eller Baker. Barndommen var hård, og ægteskabeligt kom hun selv til at føre en omtumlet tilværelse, først gift som 16-årig med en barndomsven, derefter med en baseballspiller og sidst med den betydelige amerikanske forfatter Arthur Miller. Intet af det holdt, og altså heller ikke hendes forhold til filmen — og livet.»

FRISKT FRA LEVEREN

■ Forfatteren Johan Borgen er ikke bare en fintmerkende stemningskunstner. Han skriver også fortreffelig når han er forarget — som i en artikkel om «Guttbasser» («Dagbladet» 11. august). Han har — som så mange andre — sett seg sint og lei på et samfunn som både tillater og oppmuntrer barnaktighet langt ut over barnealderen. I disse dager da myndighetsalderen foreslås senket her i landet, er Borgens ord som salt i såret. Han er nemlig slett ikke med på påstanden om at ungdommen idag er «tidligere utviklet» — i sin alminnelighet:

«Det er noe vrøvl. Den er senere moden på mange måter. Hva nå akkurat dette kjønnnet angår, så anså man det nærmest som en slags last før i tiden. Tåpelig naturligvis. Men man annonserer iallfall ikke sin tilstand så sterkt. Derav misforståelsen. Det er utpreget magisternaivt å tro at gutter er modnere fordi de bruker sko nr. 45. Saken er at modenheten svært ofte er omvendt proporsjonal med skonommeret. Dette er hverken noe angrep på eller forsvar for voksen ungdom. Det er bare sann, og vi ville tjene alles sak om vi innrettet oss på det. For alt en vet, kan det henge sammen med den forlengede levealder. Helhetens forskjellige elementer har en merkelig evne til å innrette seg etter hverandre, i en slags dunkel hensikt i retning av stabilisering.

Men vi har hjulpet disse krefter langt på vei. Det første skritt var å gjøre folkeskolen om til barnehage. Sjøkket kommer ikke før i 1. real. Der viser det seg at flertallet av femtenårsbaber er aldeles uten evne til å konsentrere seg. Hvorfor? Fordi ingen har lært dem det. De er søte, inntagende, kvikke og overordentlig friske. Men de kan nesten ingenting. Jo, de kan kjøre bil og åpne automater, og det er allerede noe. Men de vet ikke hva hovedstaden i Albania heter, de vet ikke forskjell på Dnjepr og Dnjestr, knapt nok på Väneren og Vättern. Nei, men er det så viktig da? Ja. Litt viktig. Nokså meget viktig. Det er greit å vite noe, av mange grunner. Bl. a. kan det bli en vane, og det er ingen dum vane. Å komme i vane med å vite er faktisk en av de åndelige funksjoner som gjør oss menneskelige. Men en kommer ikke i den vane når selv avanserte pedagoger hevder at det er viktigere å vite hvor en skal finne kunnskapen. Det vil i praksis si at man kan alfabetet så pass at man er i stand til å slå opp i et leksikon. (Det forutsettes da forment-

lig at man bærer det rundt i ryggsekk, alle femten bindene pluss tillegget.)

Dette med kunnskapen er ikke det eneste. Det er tusen ting som alle vi gamle tusseladder klager over; den fantasiløse bråkingen med radio og motor er ett av fenomenene, men bare et symptom. Generelt sett kunne en si at det er den *etiske normgiving* det er noe i veien med.

Skylden?

Vår.

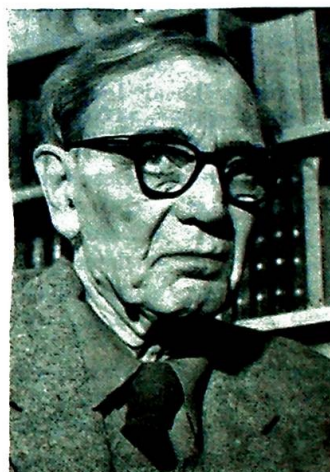
Straffen? Faller også mest på oss — i første omgang. Annen omgang vet vi lite om. Når den inntreffer for alvor, da «er vi det hvorav alt er skapt». Så den tid den sorg.

Den liberalisering av oppdragelsen som ble autorisert fra for ca. 40 år siden hadde mange fine trekk, men den ble spolert av dilettanter. Nordmenn slår alltid ungen ut med badevannet. Det er nærmest et prinsipp vi har. Siden setter reaksjonen inn og slår ut en unge til. Det ser ut som vi hater det sted som kalles midt på treet. Resultatet? Slinger i valsen. Slinger fra yttergrense til yttergrense, fra spanskror til anarki. Andre alternativer finnes tydeligvis ikke i Norge.»

Onde tunger vil kanskje spørre om dette innebærer at ungdommen idag virkelig er «yngre» — eller om det bare betyr at Johan Borgen er blitt eldre? Vi holder nå for vår del en knapp på den første eventualitet.

Frater Candidus.

LITTERATUR

Helge
Krog

og

kristendommen

Minneartiklene rundt om i den nordiske presse har — med rette — understreket hvilken blendende stilist og betydelig dramatiker og kritiker norsk litteratur har mistet i Helge Krog. I sine dramaer var Krog ikke så lite av en grasjos kjærlighetsromantiker, som kritiker var han som regel offer for en «fruktbar subjektivitet», forsåvidt som hans skarpt og virilt formede «meninger» (offentliggjort i tre essaysamlinger i 1929, 1933 og 1947) frigjorde en briljant stil, en polemisk opplagthet og et blinkende vidd som vel er uten egentlig side-stykke i hans samtid.

Hans nesten totale taushet etter siste krig, avbrudt bare av et sjeldent og heller svakt bidrag til avisdebatten, gjør det vanskelig for dem som er under 40 år å fatte Helge Krog's rolle i mellomkrigstiden. I et land der vi litt for beredvillig tilgir formens mestere at deres tankemessige skoling kan være tilfeldig og overflatisk, var han Radikaleren med stor R — en rolle han gjennomførte så energisk og så konsekvent at disipler og efterlignere av ringere utrustning først sent oppdaget i hvilken grad tiden var løpt fra dem.

Det var, mer enn noen annen, Helge Krog som påtvang den norske radikalismen den sinte, utholdende og noe nærsynte overbevisning at menneskeheten egentlig er 95 % hum-

bug og at enhver autoritet nødvendigvis er hul, og av det onde. Her sto han trygt plantet i tradisjonene fra det forrige århundres store opprørere.

Hovedfienden var «hykleriet». Nå var der utvilsomt for Helge Krogs læremestre virkelig noe å løpe storm mot: Det norske småbysamfunnet (hovedstaden inklusive) savnet så visst ikke forløyede konvensjoner, kveldene spissborgerlighet og fryktsom dobbeltmoral. Der *var* «fasader» å storme, noen av dem sto vel ennå — vaklevorne — da Helge Krog for vel et halvt århundre siden begynte sin kritikergjerning. Men det var som om 30-årenes sapører slett ikke oppdaget at det beste-borgerlige hykleri hurtig fikk så onde kår at det ble mangelvare. Våre nasjonale skjodesynder ble etter hvert andre. «Ærligheten» rommet så åpenbart også sine farer: Syndere forble syndere — også i sommer sol. Fasadestormerne endte også etter hvert selv, med få unntagelser — og det skal huskes at Helge Krog *var* en slik unntagelse! — i mer eller mindre mett og søvning middelmådighet. Samfunnsfiendene fylte embedene og ble sindige samfunnsstøtter. En kan bare mildt beklage at en så feststemt ironi som Helge Krogs aldri fant anvendelse for det skjebnens vidunderlige pek som endog plasserte en av barrikadekjemperne i — stempelpapirforvalterens stol!

«Troløshet i kjærlighet kan jeg forstå. I vennskap også. Men den som svikter sitt hat, han svikter seg selv.» sier en av Helge Krogs dramatiske skikkelser. Helge Krog sviktet så visst aldri sitt hat til kristendommen, dersom en skal dømme etter hva han til ganske nylig skrev. Her var han konsekvent — og grunn. Både i essaysamlingene og i senere artikler røber han på dette punkt ikke bare sviktende lesning og innsikt, men også en merkelig, ja kompromitterende ufølsomhet overfor troens veldige doméne i den europeiske arv, en svikt som vel tildels var temperamentsbetinget. Det kunne gjøre ham enøyd også som litteraturkritiker. Vel verdsatte og oversatte han en kristen dikter som *François Mauriac* — en nådeløst sannhetskjærlig menneskeskilder og -avslører som ham selv. Men om for eksempel *Sigrid Undsets* middelalderromaner har han skrevet linjer som avslørte intet annet enn et trist brakkland i hans eget sinn.

I sine angrep på kristendommen og dens representanter kunne han være hensynsløs inntil urimelighet. Det ville både ha forbauset og moret en kampglad natur som hans, å se en residerende kapellan rykke ut — som det nylig skjedde — og kalle en kristelig dagsavis til orden fordi den i heller saktmodige ordlag fastslo denne selvklaare sannhet over hans kiste. Men at han var en skribent uten hjerte (en ikke uvanlig påstand som han selv har harselert meget vittig over) stemmer ikke — det får en blant annet avsannet i to venneporretter: Det prektige bidraget til boken om *Erling Winsnes* og en minnerune ved *Sigurd Hoel's* død, i tidskriftet «Vinduet» (nr. 4, 1960). Den sistnevnte er en særlig varm og menneskelig artikkel — inntil kristendommen kommer inn i bildet. Avsnittsvis forteller den ikke bare noe om Helge Krogs voldsomhet når han angrep den kristne kirke. Den sier også noe om at han dog ikke har vært helt upåvirket av det pinlige ved å skulle være en glad og problemløs voltarianer i en dypt tragisk tid, en tid som i det minste hadde sett ondskapens og fortapelsens mysterier i øynene. Kampen mot kirken føres nå ikke så meget i «fornuftens» som i den «sanne» religiøsitetens navn:

«Takket være vår avsky for kristendommen innbilte vi oss i ungdommens år at vi var anti-religiøse, i det minste irreligiøse. Vi var nærsynte og forvekslet begrepet religion med vår provinsielle, absurde men offisielt fastlagte trosbekjennelse. Og den var for oss intellektuelt dypt forulepende og etisk frastøtende. Jeg husker ennå hvor perpleks jeg ble, da jeg i tyveårsalderen leste en setning av Bernard Shaw — han som kalte

kirken et Satans hus — omtrent sålydende: Et menneske uten religiøsitet må være en toppmålt kjeltring!

Når alt kommer til alt, finner vi kanskje blant kristendomsforakterne de dypest religiøse iblant oss: de revolterer mot kristendommens rå forflating og vulgarisering av alle religiøse kvaliteter.»

Helge Krog refererer også her til en samtale med vennen om denne «religiøsitet uten noen Gud eller noe evig liv og selvsagt uten alt dogmevrøvlet», og fastslår at de trodde begge — «med biskop Schjelderups ord»(?) — tillitsfullt på «Det store Intet». Omtrent samtidig er det at han i et ganske skarpt avisinnlegg («Dagbladet» 20. desember 1960) tar en yngre radikaler kraftig i skole for å ha trukket på skuldrene av melomkriksradikalernes optimistiske overtro på videnskapen. Den gamle kjemperen så ikke noen brist i resonnementet. Den irettesatte ungdom forsvarte seg — respektfullt, men uten å blunke. Så ble det stille. Helge Krog hadde vekket lite salongfåhige gjengangere — ikke mer. Og i hans innlegg fant en, i en bisetning, det nærmeste han kunne komme til en ridderlig anerkjennelse av motstanderne på den kristne fløy: «— selv om mange isolerte kristne utvilsomt er hederlige, samvittighetsøomme, enkle og fine mennesker i ubestridelig god tro». Ett og annet kristenmenneske vil vel — gjennom sperreilden av hans angrep — yde ham den samme innrømmelse: At han trodde hva han sa. Det hedrer her mannen mer enn verket.

For tiden forlot ham, guden sviktet, det frie og fullbårne menneskes tusenårsrike uteble, mørkets mysterier reiste seg til et stormløp og lysets mysterier viste seg udødelige, for millioner var de den eneste mur mellom dem og barbariet. Ingenting gikk som det var forutsagt — en voltarianer i Koestlers og Sartres og Adolf Eichmanns århundre var en anakronisme.

Så tidde han. Denne formens mester fant også kunstnerisk

tausheten som det eneste dekkende uttrykk for sin sannhetskjærighet: «Heller ikke årene etter krigen har gitt en forfatter med økende angst for det skrevne ords ekstreme krav de gunstigste vilkår,» skrev han i forordet til sine samlede dramatiske verker.

Menneskelivet er en bevegelse fra Guds hånd gjennom til været tilbake til utgangspunktet. Det er ikke uvitenheten om vårt utspring eller tvilen på vårt endemål som kan innvirke det aller ringeste på denne strenge bue, som Gud har lagt ned i hvert eneste av våre livsløp. Og den kristendom som Helge Krog innbitt bekjempet og aldri egentlig kjente, den vet at allerede i utspringet søker vi sannheten om oss selv og om den verden som omgir oss, og at først når vårt livs sirkel

engang slutes, stilles vår hvileløse kunnskapstrang og vi ser det heles mening. Helge Krog og Sigrid Undset — mange ville vel si at mellom disse to ekstremer måler vi spennvidden i vårt slektledds norske diktning og kulturdebatt. Men slående er ikke desto mindre alt de hadde felles: Fryktløs sannhetstrang, sterk vitalitet, troskap mot virkeligheten, viten om kjærligheten. Hos den ene lukket det seg om sin egen begrensede kjølige logikk — hos den annen pekte det ut over menneskelivets gjennomlyste puslespill — til et større, et kosmisk drama, en altomfavnende kjærlighet. Helge Krog så visst aldri, at fra dramaer med dypt menneskelige titler som «Underveis» og «Oppbrudd» kunne der kanskje også ført en vei over fra det vi kjenner til det vi er skapt for å kjenne, fra bruddstykket til den helhet som vi bare foregriper i *troens* visjon. *H. Rieber-Mohn.*

UTLANDET

CEYLON

Sykesøstre forbudt!

Den ceylonesiske regjering har nylig besluttet å sette i verk en bestemmelse som ble fattet for et par år siden. Ifølge denne får ingen katolske sykesøstre arbeide i Ceylons hospitaler etter 15. mars 1964. Beslutningen er et resultat av en intens buddhistisk propaganda. For tiden arbeider 300 sykesøstre i ni hospitaler og et leproseri. En del har allerede måttet forlate landet, da de ikke kunne betale en ekstraskatt som ble pålagt dem allerede ifjor, og en frykter at samtlige søstre vil bli utvist, i likhet med hva som allerede er skjedd med Maryknoll-søstrene. Disse siste drev undervisning. Her kan en minne om at 750 katolske skoler på Ceylon ble nasjonalisert i 1960. 40 høyere skoler får foreløpig fortsette, men har ikke lov å kreve skolepenger av elevene.

BRASIL

Nytt sosialt hyrdebrev.

I et felles hyrdebrev holder de brasilianske biskoper et kraftig oppgjør med

de besiddende klassers vinnesyke, som ifølge katolsk moraloppfatning må stilles like med tyveri. I hyrdebrevet oppfordres regjeringen til å skride energisk inn overfor disse klasser. Nå må man ikke lenger vente med de lovede reformer. Det gjelder landreformen, skatte-reformene, høyskolereformen, valgrefor-men, forvaltningsreformen og fagfor-eningsreformen. Biskopene oppfordrer også de troende til bare å stemme på de representanter som er rede til å gjen-nomføre disse sosiale reformene, når det til høsten blir holdt nyvalg.

FRANKRIKE

Prestenes talar ikke lenger obligatorisk.

Fra og med 1. juli er det ikke lenger obligatorisk for prestene i bispedømmet

Paris å bære talar utenfor kirken, men kan velge antrekk «clergyman» isteden. De samme bestemmelsene er innført i flere andre franske bispedommer. — Det meldes også fra Polen at lignende be-stemmelser er innført også der.

SOVJETSAMVELDET

Kirkeforfølgelsen fortsetter.

Forskjellige meldinger fra Sovjetsam-veldet gjør det klart at den nye offen-siven mot kristendommen i Sovjetsam-veldet stadig intensiveres. I Klaipeda (Litauen) er en nyoppført katolsk kirke blitt beslaglagt og omgjort til dansesal. Klokketårnet er revet ned og alteret ødelagt. Katolikker som ville forhindre ødeleggelsene er satt i fengsel. Det er også i Litauen det er utkommet en ny bok på statsforlaget med titelen «Spø-

<p><i>Halden-</i> <i>firmaer</i></p>	<p><i>Karl Knap</i> ^{N/S} Tlf. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum</p>	
<p>KARL STORM ANDERSEN Fisk - Delikatesseforretning Tlf. 1155 - Privat 1159</p>	<p>Fredrikshalds Meieriblag HALDEN</p>	
<p>SIGURD GRØNNERN Manufaktur og utstyr Tlf. 2746</p>	<p>F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tlf. 1844 - 2535</p>	
<p>HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tlf. 1264</p>	<p><i>Paul Johannesen</i> <i>Allt i ur og optik</i> TELF. 20 11</p>	
<p>CHR. KLEIN Bakeri & Konditori Storgt. 26. Tlf. 1118</p>	<p>ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Kjøkkeninnredninger Tlf. 1630</p>	
	<p>Gunnar Setterquist Elektrisk forretning. Aut. installatør HALDEN - BERG - IDD Tlf. 1981 og 1733 — Storgt. 1</p>	
	<p>SVERRE BIGUM Kolonialforretning Tlf. 1425</p>	

kelser fra underverdenen». Boken er skrevet for skoleungdom med det formål å fremstille de «mørke sider» ved de katolske prester. En annen bok, «Syndige engler», har det samme formål. Fra det egentlige Russland meldes at flere tusen kirker er blitt stengt det siste år, og antallet presteseminarer innskrenket fra åtte til fem. Russiske pilgrim�er har også fått føle styrets unåde. De berømte grottene i Petsjerskaja-klostret i Kiev, en av Russlands nasjonalhelligdommer, er igjen blitt stengt for besøk. Munkene er samtidig blitt beskyldt for pengemisligheter. I en annen valfartsby, Velikorezkoje, har et stort oppbud av soldater og «frivillig» mannskap opprettet gatesperringer mot langveisfarende pilgrim�er. Også her beklager avisene seg over de store penge-gaver som går inn til valfartskirken. De understreker også som spesielt beklagelig det faktum at mange ungdommer befant seg blant pilgrim�ene. (KNA)

TYSKLAND

Ennå en gift prest i Tyskland.

Søndag 29. juli ble den tidligere protestantiske sogneprest Ekehardt Brei-

ding ordinert til katolsk prest i Hannover. Pastor Breiding er 40 år gammel og gift, men i likhet med tidligere tilfelle under Pius XII har pave Johannes tillatt ordinasjon med dispens fra sølibatet. (KNA)

Protester mot klokkeringning.

Flere steder i det katolske Tyskland skjerpes reguleringen av klokkeringningen i kirkene. Nylig tok Münchens «Klerusblatt» igjen saken opp og understreket at tidlig klokkeringning ikke burde finne sted av hensyn til alle dem

som nå arbeider sent og som trenger å sove om morgenen. (KNA)

INDIA

Religionsundervisning forbudt.

Den stedfortredende guvernør for Goa, den tidligere portugisiske besiddelsen, som har et stort antall katolske innbyggere, har dekretert at det herefter er forbudt å undervise i religion i de offentlige skoler. I de private skoler får slik undervisning bare gis efter den ordinære skoletids slutt og til slike elever som uttrykkelig ber om det. (KNA)

<p style="text-align: center;">MOLDE</p> <p style="text-align: center;">J. ORTEN & CO. Aut. Installatør — Radio Tif. 475</p>	<p style="text-align: center;">Molde- firmaer</p> <p style="text-align: center;">U. AANDAHLS EFTF. A/S — Molde — <i>Manufaktur - Trikotasje - Konfeksjon</i> <i>Sengeutstyr - Reiseeffekter Linoleum</i></p>	<p style="text-align: center;">A. Hanssen & Sønn Kjøttvareforretning Tif. 179</p>
<p style="text-align: center;">ERLING OUTZEN Bakeri & Konditori Tif. 182 - 282</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ludvig Sættem</i> Manufaktur — Konfeksjon Skotøy Tif. 140 - 1070</p>	<p style="text-align: center;">HORSGAARD & CO. Fisk — Fiskematforretning Tif. 816 — 744</p>
<p style="text-align: center;"><i>Hordenak</i> MEBLER MOLDE</p>	<p style="text-align: center;">DAHL'S BOKHANDEL Molde Besøk denne moderne forretning, med godt utvalg i bøker papir, foto m. v.</p>	<p style="text-align: center;">JOHS. WOLD ELEKTRISK FORRETNING AUT. INSTALLATØR BUSSHOLDEPLASSEN - MOLDE</p>
<p style="text-align: center;">M. GUNDERSEN EFTF. E. Skaget Alt i fisk</p>	<p style="text-align: center;">ENDRE RØSOK Alt i skotøy Tif. 317</p>	<p style="text-align: center;">O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127</p>
<p style="text-align: center;">BOLSØY MEIERI A/L Molde Tif. 183 — 191 — 751</p>	<p style="text-align: center;">A. LØN SETH Jernvarer - Byggeartikler Kjøkkenutstyr</p>	<p style="text-align: center;">ROY GJØRTZ Rørleggermester Tif. 683 — 1083</p>
<p style="text-align: center;">M. BRECKE Glassmagasin Molde</p>	<p style="text-align: center;">STORGATENS KOLONIAL A/S Molde Tif. 505</p>	<p style="text-align: center;"><i>E. F. Bjørseth</i> MALERFORRETNING Tif. 461.</p>

KRISTIANSAND S.

Konditori og Kafé

S/L VEST-AGDER MELKESENTRAL

Salgsavdeling for smør og ost

Tlf. 23 022 - 25 802

KRISTIAN FRIVOLD

Kjøtt & Pølsevarer

Tlf. 22 175 — Kristiansand S.

Sigurd Gramén

SPESIALOPTIKER

Spesialitet: Brillor

Kristian 4des gt. 20 - Telefon 25 005

Reinhartsen & Co.

FISKEFORRETNING

Tlf. 25 884 - 22 932

B O K H A N D E L E N
i Sparebankbygningen Kristiansand S.

OSKAR PEDERSEN %

Kolonial engros

Spesialfirma for leveranser til restauranter, hoteller, sykehus etc.

Sentralbord 29 516

C. P. WINTERSBORG

Spesialforretning i
AMATØRFOTO og FILM

Sparebankgården — Tlf. 22 016

W. Nørgaard Jensen

FRUKT- OG GRØNNSAKFORRETNING

S. Hennig-Olsen

Etablert 1924

KRISTIANSAND S

Sjokolade - Frukt - Tobakker

Iskremfabrikk

A. KRUSE SMITH

Entreprenørforretning

KRISTIANSAND S

Ole Moe
TIL FORBIAES FORJUSEN

Bygningsartikler — Jern & Stål m. m.

Tlf. 24 452

SIGURD SØRENSEN

Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717

Egen likbil for transport

TOR RUUD

Aut. Rørleggerforretning

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

Tlf. 25 759 - 22 908

TAPET OG KUNST

ARTIKLER

Kristiansand S.

Tollbodgt. 15 A

Telefon 23 930

*Kristiansands Glasmagasin
Brot. Grønningstøt*

Telefon 22 281

Skippergt. 41

EMIL SYVERTSEN

Skotøyforretning

Eldste forretning i bransjen.

Kristiansand S.

Etabl. 1870

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO's
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

WITTUSEN & JENSEN A.S

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

WISBECH
ARTISSELSKAP

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

ERLING MOE

God fisk

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 429990